

זמני כניסת ויציאת השבת לפי אופק ירושלים ומעלה אדומים:

הדלקת נרות 16:18
צאת השבת 17:30
ר"ת 18:03

שיר ליום השבת

במקום העבודה שלנו קר, קר מאוד, מצמרר. קם חבר ועשה מעשה: הביא מיחם, כוסות, כפיות. תה, קפה, קקאו. סוכר וסוכרזית. יפה מאד מצידו, אבל אין זה הכל. מידי שעה הוא קם, ועורך סבב במשרד. נוטל את כל הכוסות, רוחץ אותן, ומוזג. לזה תה, לזה קפה. יודע מי שותה עם סוכר, מי אוהב עם הרבה חלב. בקיץ היה אצלנו חם, במקום העבודה. מהביל, ממש מחניק. בכל בוקר היה מגיע עם צידנית שומרת קור, מלאה פחיות שתיה. קולה, ספרינג, דיאט... על חשבונם, בחינם. מרימים גבה? נכון, חבר כזה נדיר למצוא. אבל נניח שיהיה אחד כזה, מה נאמר עליו? צדיק, גומל חסד מאין כמותו. בלא ספק. ובכן, גומל חסד - ודאי. אבל מאין כמותו - לא. יש כמותו, ואפילו יותר ממנו! יש גומל חסד רב יותר, גדול וחשוב יותר. מי? הדברים כתובים בפרשתנו, בפסוק מפורש. בברכתו של יעקב אבינו ליהודה: "הכלילי עיניים מיין, ולבן שיניים מחלב". הגמרא מפרשת פסוק זה, ומעידה שזהו פשוטו של מקרא: "אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה: רבונו של עולם, האר לנו בעיניך, וזה טוב לנו יותר מיין. הראה לנו שיניך (בחיך רחב), וזה טוב לנו מחלב. כדברי רבי שמעון בן לקיש, שאמר: טוב המלבין שיניים לחברו (המחייך אליו) יותר מהמשקהו חלב, שנאמר: ולבן שיניים - מחלב". כתוב כאן, שחיך - כן, חיך! - משיב נפש יותר מכוס חלב צונן בקיץ. מחמם יותר מגביע יין בחורף! זה נכון לגבי מקום העבודה, ונכון לגבי מקום הלימודים. חז"ל אמרו שתלמידי חכמים שבארץ ישראל מנעימים זה לזה בהלכה, ונוחים זה לזה כשמן. גם כשנחלקו בדעותיהם והתווכחו קיימו את הכתוב "האמת והשלום אהבו!" "רוב מצוות התורה, לשמח את הבריות", כתב **הגאון מוילנא זצ"ל**. "תורה, תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים", אומרת הגמרא. וביאר **ה'סבא מקלם' זצ"ל**: ספר שמתחיל בעניין מסויים, ומסיים באותו עניין - הרי זה העניין המרכזי בו, הבריה התיכון! מעשה בראש ישיבה חשוב שבא לפני **ה'בבא סאלי' זצ"ל** והשתבח בבנו שהוא תלמיד חכם, רך בשנים ואב בחכמה. ביקש את רשותו להרצות לפני רבינו מחידושי תורתו של בנו. נענה לו רבינו. פתח וציטט הלכה תמוהה ברמב"ם, הקשה מסוגיית התלמוד, ופתח בפלפול ארוך וסבוך, שבסופו התיישבה הקושיא. נהרו פני רבינו. נענה האב ואמר: "בני זה, הגדול בתורה, זקוק לישועה בעניין פלוני". ברכו רבינו והרעיף על הבן שבחים. כשיצא והלך, פנה רבינו לחתנו ושאל לדעתו על הפלפול. "הדברים נפלאים", השיב. "אך ישנה גמרא מפורשת הסותרת אותם", אמר רבינו. "ומדוע לא העיר לו רבינו על כך?" תמה החתן. תמה רבינו על תמיהתו: "יהודי שמח בבנו ומתגאה בו, ואני אסתור את שמחתו?! והלא איסור מדאורייתא הוא, להעציב יהודי! "ולא תונו (תצערו) איש את עמיתו!" כל חיך לזולת מצות עשה הוא! על אחת כמה וכמה - חיך בבית, לבני המשפחה. חובה הוא, הכרח! אבל איך נחייך - וקצב החיים דוחק כל כך, מתוח כל כך, עצבני כל כך? יש עצה: "פיקודי ה' ישרים, משמחי לב". שיעור תורה - מוציא את האדם לעולם אחר, רגוע וזוהר. מביא אותו לשמחה, לשלווה, לטוב לבב. הוא ישוב אדם אחר, עם חיך על שפתיו, עם אור בעיניו, יקל עליו לשמוח ולשמח! חורף, כולם ספונים בביתם, מזג האוויר ממילא לא מאפשר טיולים וסיבובים מיותרים. נשב בבית המדרש החם, ונתחמם מאורה של תורה!

(מנין השבוע)

מאורה של הפרשה

"ויקרב ימי דוד למות ויצו את שלמה בנו לאמר: אנוכי הולך... וחזקת והיית לאיש" (מתוך ההפטר)

בעולם הזה יש ביד האדם "ללכת", לקיים מצות, להתקדם ולהתעלות; שם, בעולם הבא, אין כבר מה לעשות בעניין - באותה דרגה שהגיע לשם האדם, בה הוא נשאר לעולם, אין התקדמות ואין התעלות. שם עומדים.

הגאון מוילנא זצ"ל בכה לפני מותו, ואמר: "אני עוזב עולם, שבעבור שתי קופיקות אפשר לקנות בו ציצית, ולקיים מצוה דאורייתא, ואני הולך לעולם שלא תהיה לי אפשרות לקיים בו אפילו מצוה אחת!".

אך יש, בכל זאת, אפשרות אחת להתקדם שם - אם האדם השאיר כאן בן השומר מצות ולומד תורה, בכח הבן להעלות את אביו.

הבן הוא רגל האב, ובאר **הרב שקופ זצ"ל**: הרגליים יכולות להוריד את האדם (אם הוא מכופפן), ויכולות להעלותו (אם הוא מיישרן).

הבן שנשאר בעולם הזה, עלול לגרום צער וייסורים לאביו שבעולם הבא, אם הוא רשע ובעל עבירה. ומאידך גיסא בכוחו להציל את אביו מדין הגינום, ואף להעלותו ולקדמו, אם הוא לומד תורה ומקיים מצוות.

זו היתה בקשתו של דוד המלך משלמה בנו: בבקשה ממך, עשה אותי "הולך", אל תתן לי, חלילה, "לעמוד" שם.

ואיך? ע"י שתמיד תאמר לעצמך "אנוכי הולך בדרך כל הארץ", ואז תדע שיבוא יום לאחר המוות ובו תצטרך לתת דין וחשבון על מעשיך; אם חזון זה יהיה לנגד עיניך - לא תבוא לידי חטא.

(ומתוך האור)

נקודה למחשבה

פסק מרן ב'שולחן ערוך': "עד היכן מורא אב ואם? היה הבן לבוש חמודות (בגדים יפים ונאים) ויושב בראש הקהל, ובאו אביו ואימו וקרעו בגדיו, והיכוהו על ראשו, וירקו בפניו - לא יכלים אותם! אלא ישתוק, ויירא ממלך מלכי המלכים שציווהו בכך!" האר"י הקדוש זצ"ל הביא את דברי הזוהר הקדוש: מפני מה נסמכו הכתובים "איש אמו ואביו תיראו - ואת שבתותי תשמורו?" ללמדנו שהמחדש חידושי תורה בשבת גורם כבוד גדול לאביו בגן-עדן, כי הזמן המסוגל לכיבודם ביותר הוא ביום השבת, על ידי חידושי התורה!

נא לשמור על קדושת הגיליון. אסור לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה.

הצלה ברו"ג: מש' נדף. **זווג הגון**: אורית יהודית, יעקב משה, יוסף והדס בני מרים דבורה פנינה **רפ"ש**: הלל בן יעל אסנת. יוסף צבי בן מיכל. שרה שמחה בת עדי. תהילה בת יעל מיכל בת מרים דבורה פנינה. **לע"נ**: הגה"ר עובדיה יוסף זצ"ל. ששון בן מסעודה ז"ל סניורה בת מתוקה ז"ל. חתן בת מרים ז"ל. חלמה בת מרים ז"ל. מתוקה בת סלחה ז"ל

בברכת שבת שלום

עריכה: משפחת שמעיה

לע"נ אבינו הר"ר אילן סבב בן סניורה ז"ל

להקדשת העלון ולהשתתפות בהפצתו: 054-8403899

כוס קפה בשרי

ישבתי בבית אחד מידידי.
בתו הגישה לאשתו כוס קפה מהביל. האם שתתה את הקפה, ולפתע שאלה את האבא בפני הילדה:
"אבא, איך יכול להיות כוס קפה עם חלב, והוא בשרי?"
הוא הביט בה כתרנגול בבני אדם! ואז היא הפטירה "בכוס הזה יש כל כך הרבה לב של רבקי. זה בשרי..."
איזה יופי!

תחשבו רגע מה זה עושה לילדה, כאשר היא שומעת דבר כזה. סתם מילה קטנה וקונים עולם של כבוד ותפארת!
דוגמא נוספת, מן השטח:

"אשתי, מחר יש לך יום הולדת. קחי 200 שקל, קני מה שאת רוצה".
היא תזרוק בחזרה את ה200 שקל "קח בחזרה, לא זקוקה לזה".
"אשתי, כבר שבועיים שאני חושב מה לקנות לך, ולא עולה לי שום רעיון, תקני מה שאת רוצה. קחי 200 שקל, מה שתקני זה הכיף שלי".
נשמע אחרת, ומכלום, מניסוח, והם אותם 200 השקלים...

ואם אני מפתיע ב 200 שקל במתנה, בהפתעה, זה עוד יותר מכובד. ואם את המתנה שקנתי אני עוטף בנייר עטיפה צבעוני עם סרטים, ומניח פתקית עם איזו הקדשה חמה ומעריכה. מה תאמרו על זה! לכאורה שום דבר לא. אבל לקנות עולם, עם טיפ טיפה מחשבה!

הדיבור הוא המרכיב האנושי מספר אחד - עמו אפשר לגדול ולפרוח; עמו אפשר להרוס עולם, ולפני הכל להרוס את עצמו ומשפחתו.
חז"ל אמרו על הפסוק "מה ייתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה":
'אמר הקב"ה ללשון: כל אבריו של אדם זקופים ואתה מוטל, כל אבריו של אדם מבחוץ ואתה מבפנים. ולא עוד אלא שהקפתי לך שתי חומות אחת של עצם ואחת של בשר'.
מה משמעות הדברים?

הקב"ה פונה ללשון, או יותר נכון לאדם המתבונן, ואומר לו:
שים לב יקירי!
כל האיברים שבראתי בך עומדים, מלבד אחד: הלשון ששוכבת. כי גם כאשר היא שוכבת היא מתגלגלת בקלות, ומה היה אילו היתה עומדת, עד כמה ואיך היתה מתגלגלת!
לכן הקב"ה משכיב אותה.
שים לב לדבר נוסף:

כל האיברים מסתדרים לבד, רק הלשון המסכנה צריכה להיות מוקפת בשתי חומות, בשני גבאים, בלעדיהם היא לא יכולה לדבר: שיניים ושפתיים. ראה כמה היא מסוכנת!
ומה פרוש "כל האיברים מבחוץ, ואתה מבפנים"?
ביאר המהר"ל:

כל האיברים ניזונים מבחוץ. העין רואה, האוזן שומעת, הפה אוכל ומזין את כל האיברים; שונה מהם הלשון שמוציאה מבפנים - החוצה. ועל כך מזהיר הקב"ה: זהירות!

חשוב לא רק מה מדברים, אלא איך מדברים!
ה"איך" הוא הקובע!
גם אחרי עשר שנות נישואין צריך ללמוד איך מדברים.

אבא חוזר הביתה והאמא אומרת לו: "הילד עשה היום משהו חמור".
האבא תופס את הילד מתחיל לירות בו טרררר... נואם ונואם, ובסוף שהוא כבר בטונים הגבוהים פיק פק שתי סטירות ולמיטה!
האב השני, קיבל גם הוא מידע זהה על מעשיו של הבן יקיר לו. ניגש לילד "מה נשמע חביבי. שמעתי מאמא על מה שהיה, זה חמור! אני לא רוצה להגיב כעת, לך לישון. מחר בבוקר נדבר".
בבוקר ניגש אבא לילד ואומר לו: "תשמע ילדי, הצלחת נהדר. גנבת לאמא לילה. אמא כל הלילה לא עצמה עין, בכתה ואמרה תהילים. אם זה מה שרצית - תעשה את זה פעם נוספת. אבל אם לא, תחשוב מה לעשות מכאן והלאה!"

אני לא קובע דברים, אני רק שואל:
חישובו לעצמכם, מה זה עושה לילד, ומה משפיע יותר: הגישה הראשונה או השנייה?
איך לגשת. איך לומר. איך לבקש. איך להורות. איך להודות.

שאלה מעניינת הגיעה ממדינת מקסיקו אל הרב יצחק זילברשטיין שליט"א ומעשה שהיה כך היה:

ילד יהודי עמד להיכנס לבנין בו הוא מתגורר, ולפתע הגיח שודד שטני, הצמיד לרקתו אקדח, ופקד עליו: "תשמע טוב, אתה מצלצל כעת לדירתך, עומד באופן טבעי מול המצלמה המותקנת בשער הכניסה, ואני נכנס אחריו לבנין. לאחר מכן תפתח לי את דלת הדירה".

הילד עשה כדבריו, וכעת השניים עולים לעבר הדירה. והנה, הילד חולף בסמוך לדלת דירת הוריו, אך משום מה מחליט שלא לדפוק בה, אלא ממשיך הלאה. השודד הערל, שלא ידע היכן מתגורר הילד, המשיך ללכת אחריו. והנה הילד נעצר בפתח דירת אחד השכנים, ראובן, ודופק בדלת.

השכן היציץ בחור העיניתי, הבחין בילד, והדלת נפתחה. השודד חדר פנימה, ואיים על בעל הבית למסור לידי את כל הממון שבבית. ראובן לא איבד עשתונות ולא מאד נבהל. זו לא היתה הפעם הראשונה שנתקל בשודדים. השודד הפיק את זממו ושדד מהבית סכום של כעשרת אלפים דולר, והלך. כעת פונה ראובן אל הילד ומתענין "איך קרה שהגעת דוקא לכאן?"

תחילה התנצל הילד בפני שכנו על שדפק דווקא על דלת דירתו, ולאחר מכן הסביר את פשר הדבר: "רגעים ספורים לפני שעמדתי לדפוק בדלת דירתנו, הרהרתי בליבי, הרי אבא חולה לב, והופעת הגנב המבהיל עלולה לגרום לו לקבל התקף לב, ולכן החלטתי להמשיך הלאה ולדפוק כאן...".

ראובן ידע שהעובדות שעליהם מדבר הילד נכונות, ואמר לו: "אתה ילד פיקח שדעת זקנים בוי!"

כשהסיפור הגיע לאזנו של אבי הילד, הוא מיהר להגיע לדירת ראובן שכנו, והודיע כי בכוונתו לפצות אותו בכל סכום הגנבה.

וכאן הגיעה תגובתו המדהימה והאצילית של ראובן: "אם הכסף מגיע לי מן הדין - אקבל אותו, אך אם מן הדין הוא אינו מגיע לי - אני מעדיף להישאר עם זכות מצות השתתפות בהצלתכם, ולא לקבל על כך שום תמורה".

ונשאלה השאלה:

האם הורי הילד צריכים מן הדין לשלם לראובן את הממון שנגזל ממנו?

תשובת הרב זילברשטיין שליט"א:

נאמר בשולחן ערוך 'המוסר ממון בידי אנס, בין אנס נוכרי בין אנס ישראל, חייב לשלם כל מה שלקח האנס, אף על פי שלא נשא המוסר ולא נתן בידו, אלא הרגיל בלבד'. כלומר, המוסר ממון חברו לאנס, חייב אף במקרה שלא מסר את הממון בידיו של האנס, אלא רק אמר או הראה היכן נמצא הממון. את הילד אי אפשר לחייב מדין 'מוסר':

- א. מכיון שהוא קטן, שפטור על עשיית נזקים.
  - ב. אף אם היה גדול שכבר הגיע לגיל מצוות, נראה שאין לו דין 'מוסר', מאחר שבמקרה שאדם אולץ למסור את ממון חברו מחמת שאנסו הגוי לעשות זאת, ואיים עליו שאם לא יראה את הממון יכה או יהרוג אותו - אזי פטור המוסר משלשלם.
- לפיכך, נראה שאין חיוב לשלם לראובן הנגנב, כי המסירה נעשתה באונס, וגם הפניה לדירתו נעשתה באילוצו שלא להיכנס לדירה בה שהה חולה.

ארגז הכלים | הרב יצחק פנגר

חשיבות השאיפה לשלמות רוחנית

בספר 'מסילת ישרים' כותב הרמח"ל:

"לשלמי הדעת - תהיה להם ההערה (ההארה) במה שיתברר להם, כי רק השלמות הוא הדבר הראוי שיחמוד מהם, ולא זולת זה. שאין רע גדול מחסרון השלמות וההרחקה ממנו".

כלומר, האדם חייב לשאוף לשלמות, כי "אין רע גדול מחסרון השלמות". אם אדם אינו שואף למקסימום, ומראש מתפשר על בינוניות - גם לבינוניות הוא לא יגיע. כמאמר החכם "תשאף להיות גנרל - תהיה חייל", כי אם תשאף להיות רק חייל, גם לדרגה בינונית זו לא תצליח להגיע...
השאיפה צריכה להיות - שלמות. לא פחות מכך!

שני חברי' מיוחדים' נכנסו לסופרמרקט. אחד מהם ראה קוטג' 9%, ופנה אל חברו בטון לחוץ: "יואו, צריך דחוף להטעין אותו!"

המסלול המוביל אל השלמות, הוא מסלול מפותל וארוך. בחלק מהקטעים שלו הוא גם לא קל. יש צורך בכוחות חזקים כדי להמשיך ולהתקדם אל המטרה.

גם אם מתחילים את המסלול בכוחות רעננים, ובהרבה אנרגיה של רצון טוב ומוטיבציה, צריך למלא את המצברים, ולהטעין מחדש, כדי שיהיה כח להגיע לסוף.

הסוף, יש לציין, הנו חשוב לא פחות מאשר ההתחלה, ואולי אף יותר.

יהודי בא לפני **הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל**, ביקש להתברך בעשירות והבטיח לתמוך ביד רחבה בלומדי התורה. "אתה חושב אותי לכזה טיפש?" חייך רבי אהרון לייב. נפגע הלה: "מדוע הרב אומר כן? אני מתחייב לתמוך בתורה, בהתחייבות גמורה!" "זדאי, לא חשדתי בך חלילה", ענהו. "אבל אם אכן יש כח בברכותי, למה אברך אותך בעשירות כדי שתתן ללומדי התורה די סיפוקם, אוכל לברך אותם ישירות..." נעתקו המילים מפיו. על זה לא חשב. המליץ בעדו אחד המקרבים: "הוא רוצה שזה יעבור דרכו, כדי לזכות במצות החזקת התורה". אכן, רעיון. "אני מבין, שהוא רוצה את העודף", הפטיר רבי אהרון לייב...

מעשה באדם שהתחנן והעתיר: "רבנו של עולם, קניתי כרטיס פיס. עשה נא שאזכה בפרס הגדול, בסך עשרים מיליון שקלים. אני מבטיח שאתן עשרה מיליון לצדקה ולהחזקת תורה!" אלא מאי, אולי אינך מאמין לי, חושש אתה שלא אעמוד בניסיון ואקח את כל הכסף לעצמי?! ניחא, תן לי רק את עשרה מיליון שלי!"

סיפר הרב יעקב גלינסקי זצ"ל:

שהייתי בנוי יורק ועליתי לבעל מפעל גדול, יהודי בר אוריין ויודע ספר, שהתאחדו על שולחנו תורה וגדלוהו. הוא הרים תרומה נכבדה למוסדות התורה, ושאלתיו במה זכה לחיים של עושר וכבוד, "אין כבוד אלא תורה", ולמשפחה מפוארת, כולם בני תורה. נענה ואמר:

"לאחר נשואי הייתי אברך כולל, וכשכלו שנות מזונותי רכש עבורי חותני מפעל. העבודה במפעל התחילה בתשע, ואני ביקשתי לפתוח יומי בשעתיים של לימוד, משמונה עד עשר. ביקשתי מאשתי שתפתח את המפעל ותשהה בו בין תשע לעשר. הסכימה ברצון. בשעה הראשונה אין טרדות רבות. הגעתי בעשר, ואמרה: 'היו כמה טלפונים, ונדרשו כמה הכרעות, ואני איני מוסמכת להחליט. בבקשה ממך, תפתח אתה את העסק, ותלמד בין עשר לשתיים עשרה!' טוב, לו יהי כדבריה. הגעתי בתשע, פתחתי את המפעל, ודממה, איש אינו מתקשר, דורש או מחפש. בעשר באה אשתי. כשחזרתי בשתיים עשרה התאוננה באזני: 'אוף, כמה שיחות הגיעו, התענינו ודרשו תשובות, ולא יכולתי לענות מאומה'.

תמהתי: אתמול הייתי פה בשעות אלו, ולא היתה פעילות! דפקתי על השולחן ואמרתי: 'אדון שטן, מי מנהל את המפעל, אני או אתה?! לא אתן לך לנהל. על אפך ועל חמתך, אני נכנע לתכתוביך! אני אלמד משמונה ועד שתיים עשרה, ומי שירצה להשיגני, יתאים עצמו לשעות!' וכך היה.

הקניינים למדו מהר מאד שאפשר להשיגני מהצהרים ואילך. בתחילה היתה אשתי במפעל, ולאחר מכן מנהל העבודה, ואני קובע חצי יום לתורה. שברתי עולו והייתי לעצמאי!". אמרתי לו: "אולי אינך יודע, אבל אתה מקבל שכר לימוד תורה של עשרים וארבע שעות ביממה. כך הוכיח **ה'חפץ חיים זצ"ל**, שמי שאוכל וישן ואף עובד כדי שיוכל להמשיך וללמוד, נחשב כלומד אף באותן שעות. כיון שהתורה היא ציר חיים והכל נעשה עבודה ולמענה, נחשב לו כאילו למד בלא הפוגה!"

(והגדת)

חטא של ילד...

תלמידי **הגר"א מוילנא** נסעו באניה בדרכם מוילנא לארץ ישראל. לפתע פרצה רוח סערה עזה והאניה חישה להישר. מרגע לרגע גברה הסערה, ונראה היה בעליל כי בעוד דקות ספורות תשקע האניה בלב ים עם כל נוסעיה, ר"ל. בהמלצת **רבי ישראל משקלוב**, מגדולי תלמידי הגר"א שהפליג גם הוא באותה אניה, הוחלט שכל אחד ואחד יעמוד ויתווה על חטאיו ברבים, ובכך ישוב בתשובה שלימה לפני מותם.

נעמד אחד מהתלמידים ואמר: "את חטאי אני מזכיר היום. בהיותי ילד קטן, המצב הכלכלי שבביתנו היה נורא, לא היה מה לאכול. ידעתי כי אם אבקש מאמא שתכין לי כל יום ל'חידור' שקית אוכל כמו זו שמביאים יתר הילדים - לא יהיה לאבא ולאמא מה לאכול... ידעתי כי כל פרוסת לחם שאקח - תהיה על חשבון ההורים. מה עשיתי?"

יום אחד, בשובי הביתה מה'חידור', פניתי לאמא ואמרתי לה: 'אמא! מכאן ולהבא את לא צריכה להכין לי אוכל! פותחים מסעדה ב'חידור'. אין עוד צורך להביא אוכל מהבית'. ובבית - נהיתה מעט הרוחה... אבא ואמא חילקו ביניהם את פרוסת הלחם שלי. אני רוצה להתוודות: שיקרתי את אמא! במשך שנתיים שיקרתי את אמא! וכשהיא שאלה מה חילקו היום הייתי צריך להמציא כל יום תפריט אחר... אנא ד'! סלח בטובך על חטאי!"

כשרבי ישראל משקלוב שמע את הוודיו הזה, נשא עיניו למרום ואמר: "רבנו של עולם, אנו אומרים בתפילה: 'פנה נא לתלאות ואל לחטאות' - אנו מבקשים ממך שתסתכל על הצרות שלנו, ואל תסתכל על החטאים! ואני, ישראל, אומר לך: 'פנה לחטאות' אדרבא! הסתכל על החטאים שלנו! תראה על אילו 'חטאים' אנו מתוודים! ואל לצרות - והבא קץ לצרותנו!". באותו הרגע נח הים מזעפו, והאניה המשיכה בדרכה לארץ ישראל בשלום.

הברכה התקימה במלואה

רבי יוסף זכריה שטן זצ"ל, היה מגדולי הדור הקודם ושימש ברבנות בעיר שאויל בליטא.

יום אחד בא אליו אחד משכניו בריצה ובבהלה - אשתו חלתה במחלה אנושה והרופאים מייאשים אותה ואומרים שקיצה קרב. נענה רבי יוסף זכריה ואמר: "מה? הם מייאשים? חושבים עצמם לבעלי-בתיים חדשים על החיים! היא תחיה", אמר הרב בביטחון. "היא תחיה הרבה שנים, עוד חמישים שנה..."

סיפר **הרב מרדכי גימפל וולק ז"ל**, שהיה באמריקה ופגש איש אחד שגולד בשאויל, אשר סיפר לו כי האישה הזאת היא אמו, ופעם בהיותה בגיל זקנה ושיבה חלתה מאד ורצו בניה להבהיל אליה רופא, ואמרה כי עדיין יש לה עוד שנתיים לחיות ואין כל צורך בתרופה...

ככלות חמישים שנה, האישה כבר היתה ישיבה ובאה בימים, עמדה וכינסה את כל ילדיה וצאצאיה סיפרה להם שוב את כל הסיפור ואמרה להם: "היום מלאו חמישים שנה מהיום שהרב הבטיח לי שאחיה עוד חמישים שנה". היא ציוותה איזו צוואה, בירכה את כולם, נפרדה מהם וכנסה למיטתה, ומיד השיבה נשמתה ליוצרה!...

איך שאנך לוחמים לאנשים אחרים להרשים להם וצונם אונר הרבה ולנס.

הרב מזא"ה, רבה של מוסקבה, סיפר, כי בנו של הצאר חלה, והגיעה בקשה מפורשת מהממשלה להתפלל לרפואתו. המתפללים כמובן לא התלהבו להתפלל לבריאותו. אמר להם הרב מזא"ה נפתח ספר תהלים והיכן שפיתח - שם נתפלל. פתחו תהלים ונפתח בפרק ק"ט "היו בניו יתומים ואשתו אלמנה..." התפללו היהודים בדבקות, עד כדי כך ששליו הצאר העיד שמעולם לא ראה תפילה כל כך בדבקות!...

(עובדות והנהגות לבית בריסק)

פטירת הצדיקים

י"ז בטבת - ר' סלמן מוצפי
י"ז בטבת - ר' יעקב קרנץ 'המגיד מדובנא'
י"ח בטבת - ר' כלפון משה הכהן, ר' יששכר הביני יששכר
י"ט בטבת - ר' אריה לייב 'הקצות החושן'.
כ' בטבת - ר' משה בן מימון הרמב"ם. ר' יעקב אבוחצירא

האנשים שאינך אכסר
להם נתיק, ישאלו אינך
גם בשאנך שוינך.

הפתגם השנון

אם הייתי צדיק לאיור ארצתי מיהם,
כנראה שהיו לי ארץ אונר הצרות אף הייתי דואל פחות.

רב חשוב המלמד בישיבה, סיפר במהלך אחד השיעורים בו עסקו בסוגיית פדיון פטר רחם, את הסיפור הבא. עדות ממקור ראשון:

אני מוסר שיעור דף היומי בבית כנסת באחת מערי הפריפריה. לשיעור מגיעים בעלי בתים חביבים, העוסקים לפרנסתם במשך היום, ובשעת לילה אחרי מנוחה קצרה, הם אוחזים בידיהם גמרא וצוללים עמי לעומק הסוגיות.

לפני כ-18 שנה בעודי אברך צעיר מגיד שיעור, נכנסו לבית הכנסת יהודי צעיר חבוש כיפה כבן 40, ולצידו ילד כבן עשר. האב פנה אלי "שמי שלמה, האם אוכל לצרף את אריה בני לשיעור?"

האמת היא שילדים מעולם לא נטלו חלק בשיעורי דף היומי שנתתי, ואף לא מצאתי לנכון לשכנע ילדים ללמוד גמרא במסגרת זריזה של דף היומי. במבט חטוף הבחנתי שמדובר ביהודי מסורתי, שאין לו הרבה ידע ביהדות ולא היה ברור לי מדוע הוא רוצה שבנו ישב עמו. במחשבה שניה השבתי לו "בשמחה, ואני מאד מקווה שבנך אריה יגלה ענין ואפילו ישתתף בשיעור."

השניים התיישבו ולהפתעתי גיליתי כי לשניים יש הבנה טובה בשקליא וטריא של גמרא, הם שואלים ומבינים כהלכה ומגלים גישה חקרנית לכל נושא שהועלה.

אריה הילד היה כה נלהב, ובתום השיעור אף המשיך לשאול שאלות על הדף הנלמד. למחרת הם הופיעו שוב בצוותא, ובמשך כחודש ימים הם הפכו להיות הרוח החיה של השיעור.

סברתי לתומי, שהם דיירים חדשים בשכונה ששמעו על השיעור וגילו בו ענין, אך להפתעתי לא כך היו פני הדברים.

ערב אחד עסקנו במצוות פדיון בכור פטר רחם, וציינתי כי מצווה זו נעלה וחשובה ביותר, והיא מעידה על אמונה בסיסית של היהודי הישראלי, שכל מה שיש לו, כל קנייניו הן מתנות ד' יתברך, כולל בנו הבכור, פטר רחם, המהווה ענף של המשכיות הדורות הבאים.

מצווה זו חלה על האב, הסברתי, ואם הוא לא מקיימה, אזי הבן בבגרותו חייב לדאוג לפדיונו. תוך כדי דיבור אני מבחין ששלמה אביו של אריה נע באי שקט על כסאו, ועיניו מביעות מבוכה.

בסוף השיעור הוא ניגש אלי כולו נסער, והחל לספר לי:

"אינני תושב ישראל. הגעתי לכאן לפני כחודש מארה"ב יחד עם בני, ובעוד שבוע אנו חוזרים לארה"ב. אנו מתגוררים בעיר שרובה גויים, באזור שכמעט ואין בו יהודים. גדלתי בבית יהודי רגיל לכל דבר, תמיד אכלנו כשר ולא הסתרנו את מוצאנו. כשנולד בני בכורי אריה עשינו לו ברית מילה כדת וכדין... אבל מעולם בחיי לא שמעתי ולא ידעתי, שיש מצוות פדיון פטר רחם, בחמישה סלעים מן הכהן... אני מבקש לדעת מה צריך לעשות?"

אריה עמד לידינו שמע את שאלת אביו, והבין שהוא נושא השיחה "כבוד הרב, אם הבנתי נכון אז צריך לפדות אותי... אבא, אנחנו לא חוזרים הביתה עד שפודים אותי, בסדר?" ביקש הילד.

עוד באותו ערב שוחחתי עם פוסק חשוב שהורה לקיים תוך זמן קצר את מצוות הפדיון.

הכהן החשוב נתבקש על-ידי האב הנרגש לפדות את בנו, ר' שלמה הגיש לו את חמש המטבעות, הכהן פתח והרחיב את הדברים על מעלת המצווה, אחר-כך יחד עם כל תלמידי השיעור התיישבו לסעודת המצווה.

האב ביקש ממני שאדרוש, לימיני עמד אריה מחבק את מתני ומרכין ראשו, כולו זולג דמעות של אושר "עכשיו אני מרגיש יהודי מושלם" הוא לחש לאוזני "אני פדוי על-פי התורה".

שלושה ימים אחר-כך השניים חזרו לארה"ב, והסיפור הזה הלך ושקע במרתפי השכחה.

שנתיים אחר-כך סיפר אחד מתלמידי, כי יהודי יקר מרמת-גן יושב 'שבעה', והוא דודו של הילד אריה שפדינו, אחיו של שלמה. אחרי השיעור הלכנו לנחם אבליים והכירו בינינו.

סיפרתי לו על אחיו ואחיינו הצעיר שנטלו חלק בשיעור דף היומי, ושאלתי מה שלומם, ובעיקר מה שלום הילד המבריק אריה. פניו של היהודי קדרו והוא פרץ בבכי. לאחר שנגרע סיפר:

"אחי הוא איש עסקים, לפני כשנתיים הוא היה אמור לקיים סידרת פגישות בישראל."

בנו הבכור אריה הפציר באביו, שהוא רוצה להצטרף.

אחי לא הסכים, בטענה שבזמן לימוד לא נוסעים, אך הילד התעקש. ללא שום סיבה סבירה, אחי נעתר לאריה והם נחתו כאן.

אריה הצטרף לאביו לכל פגישותיו, ובערב הם הגיעו לשיעור שלך.

אחי שלמה קובע כבר שנים עתים לתורה ולא רצה להפסיד זאת, ומן השמים גלגלו שהם יגיעו אליך.

אחרי חודש הם עלו למטוס וטסו ישירות לניו-יורק.

הם נחתו בניו יורק בשעת בוקר, השניים חצו את כביש מתחם בית התיבות כדי להגיע למונית מעבר לכביש.

אריה הקדים את אביו, ואך דרכה רגלו על הכביש וטנדר מסחרי שדהר בחוסר זהירות - פגע בו... למוות.

האם הרב לא שמע על התאונה המחרידה הזו? הדבר פורסם בכל אמצעי התקשורת, שאלני האבל.

המקרה הזה אכן פורסם, אך לא קישרתי בין הילד שישב בשיעור דף היומי לבין הילד שנהרג בנסיבות מחרידות.

כשיצאתי מניחום האבלים, צועד בסמטה המובילה לביתי, עצמתי את עיני ונזכרתי בפדיון הבכור של אריה.

בעודי דורש ומפלפל בעיקרי דיני המצווה, אריה נשען עלי, מחבק אותי חזק חזק עם דמעות בעיניים ולוחש לאוזני "עכשיו אני מרגיש יהודי מושלם, אני פדוי על-פי התורה".

מצא את כישוריך!

ה'מגיד מדובנא' זצ"ל נשא משל:

שני סוחרים הגיעו ליריד ורכשו סחורה בהקפה, על מנת למכרה ולהשיב את החובות בבוא היום.

הראשון רכש עגלה קטנה ובה תבואה מועטה, ואילו השני יצא לביתו כששיירה של עגלות משתרכת אחריו.

האם בעל העגלות הרבות יכול ללעוג לעגלתו היחידה של הסוחר השני, ולחוש את עצמו חשוב ממנו?

ודאי שלא, שהרי זו איננה סחורתו שלו, כי אם סחורה, אשר בשלה הוא נטל על עצמו עול חובות גדול בהרבה.

אמנם ברשותו נמצאת כמות גדולה יותר של תבואה, אולם הוא חייב עליה סכום גדול יותר! וכעת יהיה משועבד חודשים ארוכים להשיב את חובו.

כך כל מי שזכה למתנות שמים של כישורים ויכולות נתבע יותר ממי שלא זכה לכך. אם נתנו לו מתנות רבות כאלו, משמע שהוא בעל חוב גדול יותר כלפי שמיא!

מה נענה להקב"ה, בשעה שיוכיח אותנו כל אחד לפי מה שהוא?! מה נאמר בשעה שיתבע את החוב שיש לכל אחד מאתנו בהתאם למה שהוא היה מסוגל להיות?!

איש איש וכוחותיו

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל שאל פעם כיצד יתכן כי בעוד שילדים רבים הנם עיליים בילדותם, ומגלים כישרונות נדירים - בהתבגרותם נעלמים הכישורים המיוחדים, והם נותרים בחורים מוכשרים ולא יותר מכך?

והשיב כי אותם ילדים מגלים כי כדי להיות הטובים ביותר בכיתה, הם אינם צריכים למצות את כל כישוריהם. וכך הם גדלים, כשהם מסתפקים בהיותם טובים ביחס לשאר חבריהם, ואין הם מוצאים לנכון להשקיע מאמץ מיוחד בלימוד. כך מתחילה ירידתם...

'הסבא מקלם' זצ"ל תבע מעצמו כל חייו עוד ועוד, על אף מצבו הבריאותי הגרוע והיותו חולה לב, עד כדי כך שבמשך כל ימות השבוע היה גון צורו חיזור עד מאוד, ורק בשבתות היה מאדים משמחה ומעונג השבת.

כל חייו, חשד הסבא מקלם בעצמו, שאינו מקיים מצוות מתוך עצלות ולא מפני שהוא חולה...

הוא חשד את עצמו כל כך, עד שאפילו ביום מותו, כאשר שכב באפיסת כוחות במיטתו, חשש שמא הוא נגוע בעצלות, ומיד קם ונעל נעליו! כעבור רגעים אחדים נוכח לדעת שאינו מסוגל ללכת, או אז פנה ושב למיטתו, ותוך כדי חליצת נעליו. השיב את נשמתו הקדושה והטהורה לבוראו!...

רבי צבי קושלבסקי שליט"א ראש ישיבת 'היכל התורה' היה אומר על כך, כי 'הסבא מקלם' היה חולה אנוש וחדש את עצמו בעצלות, ואילו אנו עצלים אנושיים וחושדים את עצמנו שאנו חולים...